Čís. 6089.

Ke skutkové podstatě §§ 1 a 2 zákona o ochraně cti.

Pro otázku, kdo vystupuje jako soukromý žalobce, je rozhodný celkový smysl obžalovacího spisu a ostatních projevů soukromého žalobce; chybná stylisace na rubru žaloby nebo jiných podání nevadí.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1938, Zm I 897/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti soukromého žalobce »Bund der Landwirte« do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný A. podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin pomluvy, pokud se týče utrhání na cti podle §§ 2, 3 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) a čís. 10 tr. ř., nelze upříti oprávnění.

Hledíc k obsahu odvodů obžalovaného a vydavatele nutno se především zabývati otázkou, zda skutečně schází aktivní legitimace soukromého žalobce k podání soukromé žaloby. Odvody totiž namítají, že nerozhoduje výlučně, kdo podepsal plnou moc, nýbrž že je s hlediska aktivní legitimace závažné, kdo je na rubru žaloby uveden jako soukromý žalobce. Jde tu prý o závažný projev vůle o tom, kdo vystupuje jako soukromý žalobce. V souzeném případě je to prý »Reichsparteileitung des Bundes der Landwirte«, kteréžto vedení politické strany není prý oprávněno k podání žaloby, pokud se týče nemá prý právo na ochranu cti po rozumu § 5, odst. 1, čís. 3 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Odvody jsou s touto námitkou na scestí. Je sice pravda, že obžalovací spis uvádí na rubru jako soukromého žalobce »Reichsparteileitung des Bundes der Landwirte«, že stejně zní i podpis obžalovacího spisu (psacím strojem vyhotovený) a že obžalovací spis praví dokonce ve svém úvodě: »Die Reichsparteileitung des Bundes der Landwirte erhebt ... die Anklage«. Leč v dalším znění užívá obžalovací spis výrazu »Der Kläger«, což již jazykově poukazuje na »Bund der Landwirte« a nikoliv na »Reichsparteileitung des Bundes der Landwirte«. Dále plyne s plnou jistotou z důvodů obžalovacího spisu, že se tu obžalovanému klade za vinu útok na čest politické strany »Bund der Landwirte« a nikoli »Reichsparteileitung des Bundes der Landwirte.«

K tomu přistupuje, že plnou moc skutečně vystavil »Bund der Landwirte«, zastoupený předsedou a jednatelem strany, a že i podání čís. 1.

14, 16, 20, 24, jakož i zmateční stížnost jsou — byť i jen psacím strojem — podepsány »Bund der Landwirte«. Výjimku činí tu jen podání čís. 1, 41.

I z projevu zástupce soukromého žalobce při hlavním přelíčení vyplývá, že za žalující stranu pokládá celou stranu »Bund der Landwirte«. Nikdy neprojevil, že se cítí na své cti postiženo vedení strany.

Jde tudíž jen o chybnou stylisaci, uvádějí-li obžalovací spis a různá podání na rubru jako soukromého žalobce »Reichsparteileitung des Bundes der Landwirte«, což částečně přešlo i do enunciátu rozsudku. Podle svého celého smyslu — a jen to rozhoduje — nepřipouštějí obžalovací spis a ostatní projevy soukromého žalobce pochybnosti o tom, že jako žalobce vystupuje politická strana »Bund der Landwirte«. Netřeba se proto zabývati otázkou, zda by k samostatnému stíhání obžalovaného bylo oprávněno i vedení strany.

Další námitky v příčině aktivní legitimace odvody nečiní.

Napadený rozsudek má ovšem za to, že se v souzeném případě nedostává soukromému žalobci jakožto politické organisaci ochrany cti hledíc k ustanovení § 5, odst. 2 cit. zák., poněvadž stíhaný projev naplňuje nanejvýše skutkovou podstatu přečinu urážky podle § 1 cit. zák., proti němuž politické organisace nepožívají ochrany.

Leč zmateční stížnost právem namítá s hlediska zmatku § 281, čís. 10 tr. ř., že stíhaný projev ztělesňuje po stránce objektivní skutkovou podstatu přečinu pomluvy podle § 2 cit. zák. Článek, o nějž jde, napadá, jak i rozsudek předpokládá, německé politické strany mimo stranu SdP. pro jejich odpor proti této straně. Vytýká těmto stranám, tedy i straně »Bund der Landwirte«, jejich odpor proti sudetoněmecké jednotě, zastávané prý stranou SdP. V této souvislosti praví článek: »Die sudetendeutsche Politik wäre nach BdL.-Muster sehr glücklich geworden. Der BdL. hätte an allen agrarischen Monopolen teilgehabt, — und dass hätte auch etwas fixes Bargeld getragen«.

Hledíc ke zřejmé vnitřní souvislosti tohoto zažalovaného místa článku s jeho ostatním nestíhaným obsahem (§ 8, odst. 3 cit. zák.) a ke smýšlení čtenářů periodického tiskopisu »H.« nelze pochybovati, že průměrný čtenář tohoto článku musel stíhaný projev pojímati v tom smyslu, že se tu sice straně »Bund der Landwirte« nevytýká zištné obohacení jednotlivých funkcionářů této strany — opačný názor stěžovatelův nemá v obsahu článku podkladu, — že se jí však vytýká, že sleduje a provozuje politiku v očích čtenářů zavržitelnou, totiž politiku, záležející v tom, že dává ohledu na agrární monopoly a na hmotný zisk přednost před ohledem na blaho národa. Vytýká se tedy uvedené straně, že pro mrzký zisk peněžitý obětuje jednotu národa. Tím se viní politická strana ze zrady národních zájmů pro hmotný zisk.

Je na bíle dni, že tu nejde o pouhou satiru, která je ovšem beztrestná, pokud se nedotýká osobní hodnoty a mravních kvalit napadeného a pokud svou formou nenabývá takového rázu zesměšňujícího, že se tím napadený snižuje v úctě a vážnosti (rozh. čís. 4489 Sb. n. s.). Je dále nepochybné, že nejde ani o pouhou urážku podle § 1 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.,

kterážto skutková podstata by byla dána, kdyby tu byl soukromý žalobce jen zcela povšechně haněn, jaksi povšechně projevenou neúctou k němu (rozh. čís. 5159 Sb. n. s.). Je naopak podle hořejšího jediné správného výkladu smyslu a dosahu stíhaného projevu zjevno, že soukromý žalobce byl tu viněn nejen z určité nečestné a urážlivé vlastnosti nebo z takového smýšlení, nýbrž přímo z uskutečňování této vlastnosti a tohoto smýšlení, z určitého jednání, prýštícího z takové vlastnosti a z takového smýšlení, totiž ze sledování politického směru, ovládaného jen touhou po hmotném zisku na úkor zájmů národních. Stala-li se takto urážka sdělením konkretní skutečnosti, která je najmě v očích čtenářů listu, o nějž jde, způsobilá napadenou politickou stranu »Bund der Landwirte« vydati v opovržení nebo při nejmenším snížiti v obecném mínění, bylo nutno tento útok podřaditi pod skutkovou podstatu přečinu pomluvy podle § 2 cit. zák. (rozh. čís. 5308 Sb. n. s.).

Na tom nic nemění okolnost, že stíhané místo je formulováno hypoteticky (»v irrealí«, jak praví odvody obžalovaného a vydavatele), neboť je bez významu, že soukromý žalobce podle formulace stíhaného projevu svého cíle nedosáhl, závažné je toliko, že se mu vytýká, že uvedenou politikou sledoval tento cíl, totiž aby Bund der Landwirte získal z prodeje národní jednoty hmotný zisk. Urážlivý projev se ostatně nestává beztrestným tím, že jest učiněn ve formě nepřímé, za použití opatrné, zaobalené stylisace, lze-li z ní urážku třeba nepřímo vyčísti (rozh. čís. 2995 Sb. n. s.).

Ani okolnost, že jde o politickou polemiku, nečiní uvedený projev beztrestným. O tom mohla by býti řeč jen tehdy, kdyby šlo o pouhou politickou, třebas ostrou kritiku, která by nevybočovala z mezí věcného posuzování jistého politického úkonu po rozumu § 6, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. Že v souzeném případě nejde o věcné posuzování, dokazuje celý nanejvýš posměšný způsob psaní onoho článku.

Jde-li takto aspoň po stránce objektivní o skutkovou podstatu přečinu podle § 2 cit. zák., je napadený rozsudek na omylu, pokud má za to, že soukromému žalobci nepřísluší v souzeném případě podle § 5, odst. 2 cit. zák. ochrana cti. . . . . .

Čís. 6090.

Subjektivní stránka zločinu podle § 85, písm. b) tr. zák.

Pokud jde o úmysl poškoditi cizí majetek, není rozdílu mezi subjektivními stránkami skutkových podstat podle § 85, písm. b) a podle § 85, písm. a) tr. zák.

Pojmem zlomyslnosti vymezuje zákon jen úmyslná poškození cizího majetku od poškození z nedbalosti a ze svévole. Nevyžaduje se animus nocendi jako obmysl nebo pohnutka, ani se nežádá, aby pachatel jednal ze škodolibosti nebo nevraživosti k majiteli poškozené věci (dolus coloratus).